

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

TARTALOMJEGYZÉK

	BORÍTÓLAP	
	TARTALOMJEGYZÉK	
1.	BEVEZETŐ, KÖSZÖNTŐ	3. oldal
2.	SZULOK BEMUTATÁSA	oldal
3.	ÉRTÉKVIZSGÁLAT	oldal
4.	ELTÉRŐ ÉPÍTÉSZETI KARAKTERŰ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA	oldal
	történeti településrész	
	külterület	
	termálfürdő területe	
	gazdasági-ipari terület	
5.	ELTÉRŐ ÉPÍTÉSZETI KARAKTERŰ TERÜLETEK ISMERTETÉSE, AJÁNLÁSOK	oldal
	történeti településrész	
	telepítés	
	terepalakítás	
	épületmagasság	
	tetőhajlásszög	
	tetőforma	
	színhasználat	
	tornácok	
	ajtók, ablakok	
	homlokzatképzés, anyaghasználat	
	részletek	
	kerítések	
	kertek	
	közterületek	
	közparkok	
	templom és környezete	
	külterület	
	termálfürdő területe	
	gazdasági-ipari terület	
6.	JÓ PÉLDÁK ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK	oldal
7.	JÓ PÉLDÁK EGYÉB ÉPÍTMÉNYEK	oldal

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

BEVEZETÉS, KÖSZÖNTŐ

Mi is a településképi arculati kézikönyv, rövidített nevén a TAK?

A TAK elsősorban az építetőknek készülő útmutató, amely segítséget kíván nyújtani a beruházások tervezése során bemutatva és kiemelve az adott település kulturális és épített értékeit, iránymutatást ad az értékeket és identitást megőrző fejlesztések építészeti megfogalmazásához.

Épített örökségünk tárgyi emlékeinek felkutatása, az elődök által teremtett értékek megőrzése, tovább örökítése a következő generációk számára minden helyi közösség, a társadalom egésze számára kiemelten fontos feladat.

Ennek intézményesült formája, az építészeti értékek országos és helyi szintű védelme több évtizede létező településrendezési eszköz.

Az épített örökségünk jogi védelme a védetté nyilvánítással, a helyi önkormányzati rendelettel és az intézményi háttérrel biztosított, azonban a működőképesség feltétele, hogy magunkénak érezzük azt, azokat az értékeket, amelyeket a korábbi generációk hagytak ránk.

Ha egy épület idegen a környezetében, nem alkalmazkodik a helyhez, akkor lehet, hogy ideig-óráig figyelemfelkeltő, de az idő múlásával bebizonyosodik, hogy értéktelen.

Az értékes építészeti emlékeink többsége nem kizárólag az intézményrendszernek, lelkes kutatók munkájának, szakemberek ismereteinek köszönhetően maradtak fenn, hanem elsősorban azért, mert az építészeti emlékeink értékeit a közösségek későbbi generációi felismerték, fontosnak tartották és tovább öröközték, felhasználták új építészeti értékek

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

létrehozásánál, megteremtésénél.

Átmentett értékekké vált így a település-struktúra, a gazdaságos területfelhasználás, a racionális telepítési elvek, a tömegarányok, az anyaghasználat, a részletképzések, a színhasználat.

A települési arculati kézikönyv csak formájában új műfaj, a korábbi értékfelmérések, az örökségvédelmi hatástanulmányok, a jogszabályi védelmet megalapozó tanulmányok nagyon alapos kutatómunkával készültek, amelyek a fent részletezett szempontrendszert vették alapul.

A kézikönyv nem etalon, a kézikönyv az olvasót kívánja megismerteti a település építészeti értékeivel, útmutatást adni azoknak, akik a meglévő épületek átalakításával, korszerűsítésével, új épület építésével formálják a település arculatát. Segítséget kíván adni ahhoz, hogy a tervezett beavatkozások a település építészeti értékeivel összhangban legyenek, újabb értéket teremtsenek.

A kézikönyvet nem zárjuk le 2017. december 31.-én, mint ahogy a település története is folyamatos. Azt szeretnénk, hogy az értékek megőrzésében, új építészeti értékek teremtésében a település minden polgára aktív résztvevő legyen, lehessen.

Szulok polgármestere

SZULOK
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE
2017.

SZULOK BEMUTATÁSA
TELEPÜLÉSTÖRTÉNET

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

Egy település bemutatása, a település látványának, hangulatának érzékeltetése, örökségének értékelése nem lehet teljes a település történeti előzményeinek ismeret nélkül.

Szulok Somogy megye déli részén, a barcsi járásban, a déli határtól mintegy 20 km-re található. A település történetének első írásos feljegyzése a XII. század második feléből, III. Béla leveléből származik.

A település középkori történetére vonatkozóan nincs sok adatunk. Fejlődésére, területi adottságainak kihasználására, így településszerkezetére, településképe a középkori magyarországi falvak általános jegyeiből lehet következtetni, a régészeti objektumok is kevés támpontot adnak a középkori település stílárjének meghatározására.

A középkori Magyarország gazdasági fellendülésében a gazdasági adottságainak kihasználása mellett nagy szerepet játszott a kor technikai fejlődésének, a technikai vívmányok hazai adaptációja.

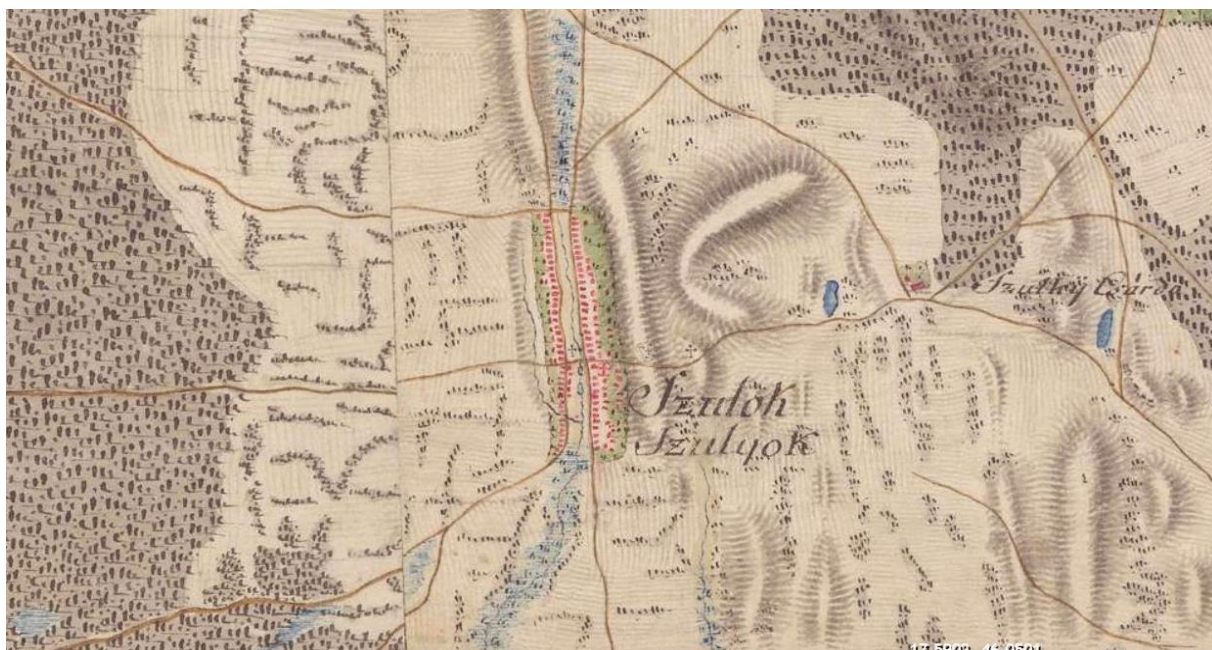
SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

A falvak többsége a mezőgazdaságból élt. A korábban lakatlan, műveletlen területek feltörésével, az erdős területek kiirtásával, mocsarak lecsapolásával jutottak termőterületekhez.

A török hódoltság ideje alatt az ország gazdasági-társadalmi berendezkedése jelentős mértékben megváltozott, számos dél-baranyai, somogyi falu, így Szulok is lakatlanná vált. Az ország újjáépítésére - több hullámban - német telepesek érkeztek, Nyugat-Európával szemben az ország lakossága csökkent. A XII. századi német betelepítési időszak és az 1686-tól 1787-ig tartó betelepítési hullám sok közös vonást mutat.

A második betelepítési hullám jelentősége nem pusztán abban mutatkozott meg, hogy a korábban elnéptelenedett falvak újra megteltek élettel, hanem a legnagyobb hozadéka az idegen gazdasági kultúra és módszerek megtelepedése volt.

A hódoltság ideje alatt a magyar lakosság nagy része a földművelésre alkalmas területeket elkerülte, az erdős területekre húzódott vissza.

A török háborúk utáni (1718 után) megváltozott biztonsági és gazdasági helyzet, a gabona-konjunktúra a magyar gazdaságban is éreztette hatását.

A külterjes állattartásról váltani kellett a belterjes mezőgazdasági gazdálkodásra, a nagyrészt állattenyésztést folytató, a török kiűzése után Magyarországon menedéket talált szlávok lassan kiszorultak a falvakból, helyüket német telepesek foglalták el.

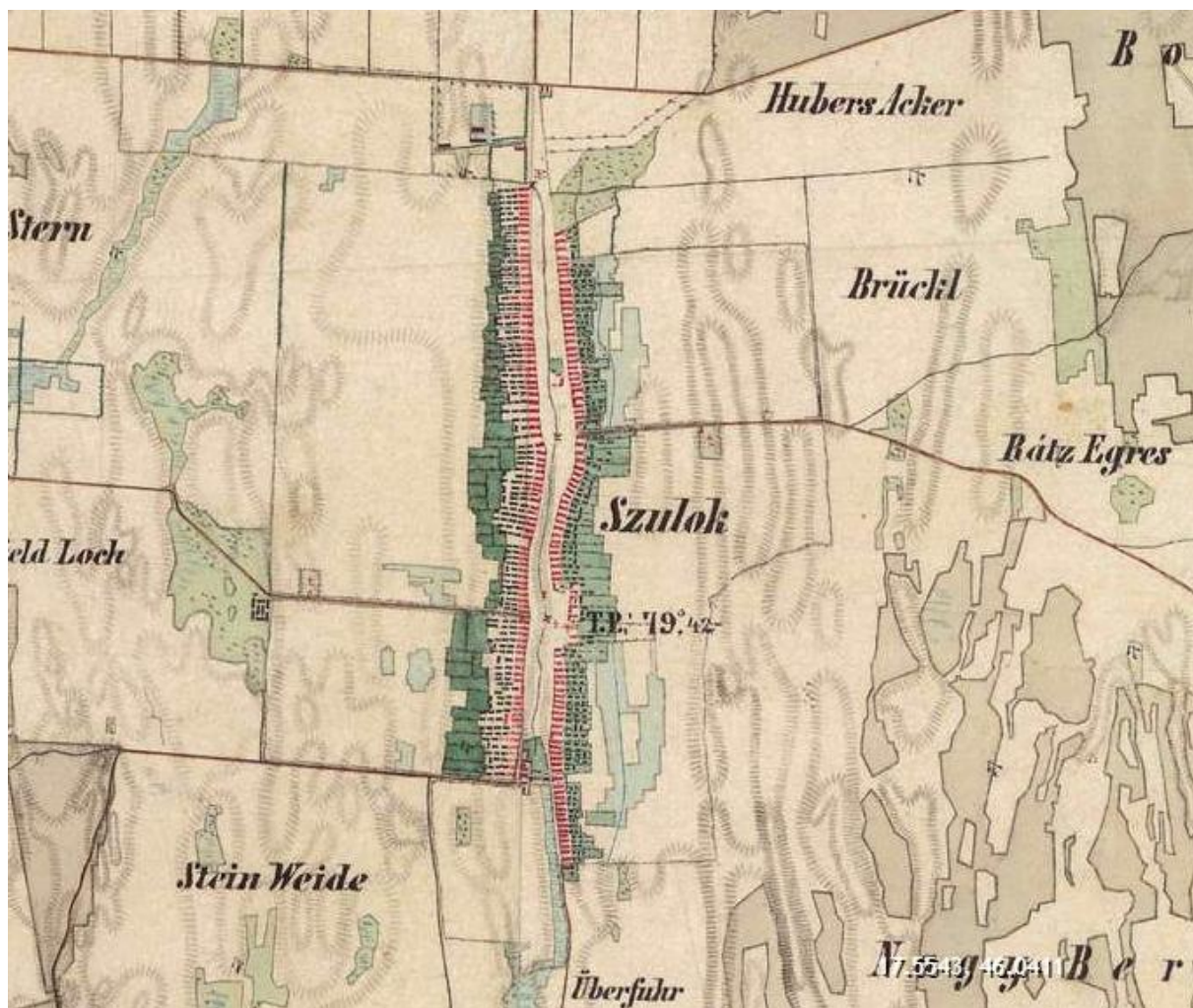
A magyarországi falvak településképeire korábban elsősorban a halmazos szerkezet volt jellemző, melynek nyomát sok esetben Baranyában, Somogy megyében is felfedezhetjük, azonban a fenti társadalmi változások miatt megjelent az egy vagy több utcás faluszerkezet, amelynek akkori határai sok helyen a mai napig megmaradtak.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

Szulok középkori településszerkezetéről, struktúrájáról nem maradtak fenn dokumentumok, a mai kétutcás településszerkezet a németországi svábok betelepítését követően alakulhatott ki. Ezt az állítást további régészeti kutatásokkal, eredményekkel

lehetne igazolni vagy cáfolni. A középkori településmag valószínűleg a mai település területén volt, pontos kiterjedésének azonosítására azonban jelenleg nem állnak rendelkezésre hiteles adatok.

A sváb telepesek érkezését követően kialakult településszerkezet a mai napig megmaradt. Azonban az akkori épületállomány elpusztult, néhány parasztporta jelzi csak a valamikori sváb telepesek építészeti kultúráját. A falu újraéledése a betelepítéssel 1715-1757 között, württembergből származó sváb családokkal indult meg.

A településképi mai arculata az 1700-as évek végén alakulhatott ki. Az észak-déli hossztengetű utcák által közrefogott zöldterületet patak szelte át, mára – sokszor egybefüggő területeken beépített területként hasznosult. Az eredeti sváb település

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

sajátos orsó alakú településrajzolata, az egykori patak nyomvonalával őrzi eredeti szerkezetét.

Az utcákra merőleges szalagtelkek a sváb településeknél megszokott képet mutatják, a településkép meghatározó elemei a hosszúházak, a lakóépületek lezárásaként keresztbefutó épületek (keresztcsűr) a mai településképben nem fedezhetők fel, nem jellemző; korábbi létezésük sem igazolható.

A jellemzően kétutcsás beépítés középtengelyét a patak alkotja. A patakot övező zöldterület nagy része egykor beépítetlen volt, azonban az első katonai felmérés már ábrázol épületek a patak árterében a település déli részén.

Az egykori sváb házak által kialakított településkép mára nagyrészt átalakult, a korábbi – eredeti építészeti kultúrát, arányrendszert, homlokzatformálást, részletgazdagságot azonban sok épület őrzi.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

A település tájegységen belüli szerkezeti súlyát a településszerkezetre is hatást gyakorló egykori vasút vonal és állomás is jelezte. Mára a vasúti szállítás jelentős visszaesése, a mellékvonalak megszüntetése miatt szerepe megszűnt. A települést Kaposvárral összekötő vasútvonal a települést keleti irányban Aranyospuszta felől kerülte, az egykori nyomvonalra a Vasút utca utal, az állomásépület jelenleg is megvan, felújították, lakóházként funkcionál.

A korábban erdőségekkel borított terület mára jelentősen átalakult. A mai településképp a mezőgazdasági tájhasználatra utal, kisebb területeken azonban megmaradt az eredeti tájhasználat.

SZULOK

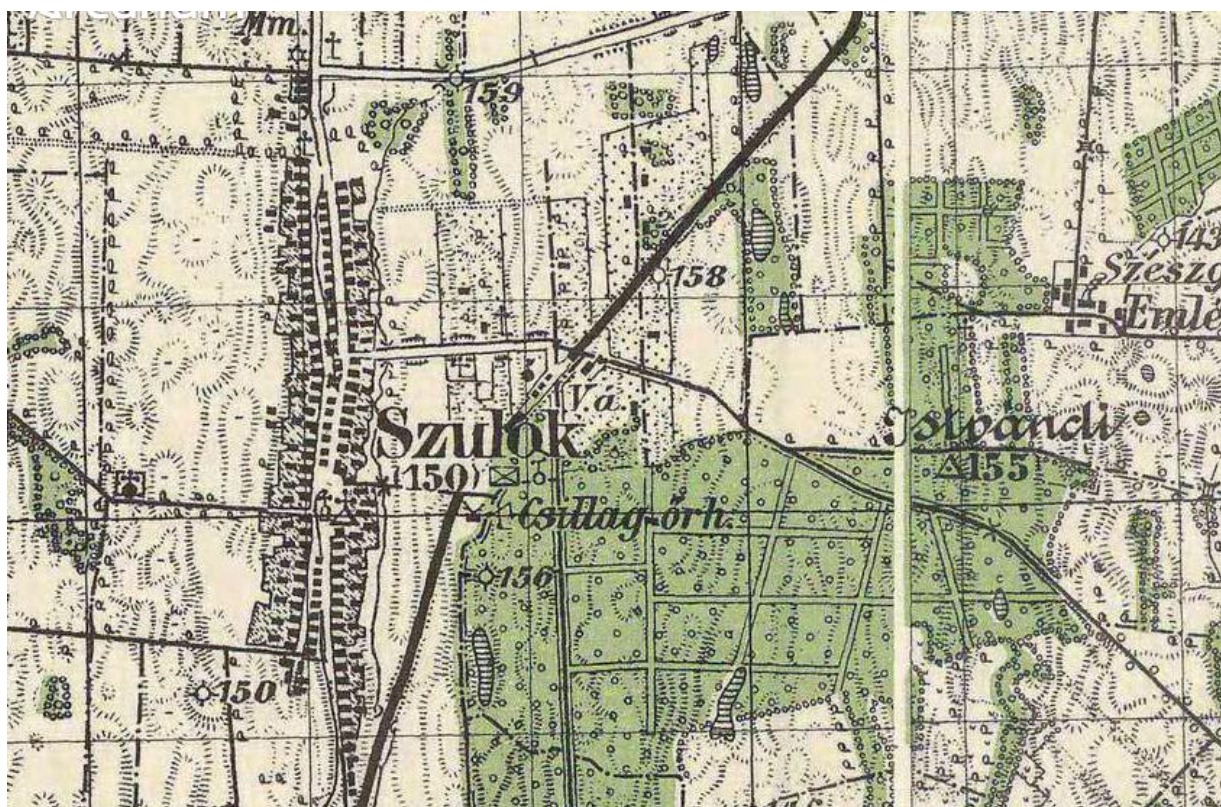
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

Az 1941-es katonai felmérésen látható település-struktúra a mai állapothoz nagyon hasonló képet mutat, közel azonos a mai településszerkezettel. A térképi ábrázolás a területhasználatra vonatkozóan csekély információt nyújt, grafikailag is más jellegű, mint a korábbi felmérések, azonban a közlekedési tengelyek, a beépítések jellege, a területarányok vonatkozásában meglehetősen pontos adatokkal szolgál. A térképen jól látható a települést keleti irányban elkerülő vasútvonal nyomvonala.

A vasúti szállítás mára teljesen elveszítette jelentőségét, egykori súlyát a vasúti sínek felszedése után megmaradt zöldfelületi sáv és a még álló vasúti épületek jelzik.

A térképi ábrázoláson természetesen csak a településképi arculati kézikönyvben is központi településmagként nevezett településrész látható, a termálfürdő területe beépítetlen, illetve nem érzékelhető a mostani területlehatárolásban gazdasági-ipari területként jelölt településrész sem az épületekkel.

SZULOK
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE
2017.

A TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA
MAI ÁLLAPOT LEÍRÁSA

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

Szulok mai megjelenését, településképi sajátosságainak változásait az elmúlt időszak társadalmi, gazdasági folyamatai jelentős mértékben meghatározták, átalakították, befolyásolták.

A korábban elsősorban mezőgazdasági tevékenységből prosperáló település a primer

szektor visszaesésével, átalakulásával, a kis paraszti gazdaságok széthullásával, megszűnésével építészeti arculata és a tájhasználat is megváltozott.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

A társadalmi, gazdasági folyamatok iránya, változásai összefüggésben vannak a település

építészeti karakterével, a település mai megjelenése annak lenyomataként is értelmezhető. A változások megjelennek az épületek homlokzatán, az anyaghasználaton, a színhasználatban, az utcaképben.

A település mai arculatát adó településszerkezeti adottságok nem módosultak, az utcaképet, a korábbi légtérarányokat továbbra is a patakmeder két oldalán futó utcák látványa, az épületek tömegaránya, a légtérarányok határozzák meg. Az épületek szintszáma nem, illetve csak kisebb mértékben módosult, (az új építéseknel a szintszámok változtak) a korábbi településképp jelentős mértékben nem változott meg.

A lakóépületek mögé telepített melléképületek nagy része – annak ellenére, hogy eredeti funkciójuk gyakorlatilag megszűnt – megmaradt, fontos részét képezik a településképp mai arculatának. Az utcakép szempontjából meghatározó kerítések és lakóépületek felújításánál a tulajdonosok igyekeznek az eredeti értékek megtartásával elvégezni a legszükségesebb felújításokat.

A korábbi kerítéstípusok közül jellemző volt a zömök pillérekkel tagolt falazott kerítés, melyek nagy része az átalakításokkal veszített eredeti karakteréből.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

A lakóépületek korszerűsítése során általában módosul az eredeti formálás, azonban településképi szempontból ez a változás nem volt jelentős, ugyanakkor sok esetben az épületek részletképzései módosultak, eltűntek.

A régi épületek eredeti homlokzatképzésének fontos részlete volt a nyílászárók megjelenése, részletképzései, profilvastagsága, osztásrendszere.

A lakóépületek korszerűsítésénél általában az első lépés a régi, „elavult” nyílászárók cseréje.

Egy jól karbantartott hagyományos nyílászáró értéket jelent, és felújítása sokkal kisebb anyagi ráfordítással megoldható, mintha új, „korszerű” nyílászáróra cserélnénk. A felújítást választva megmarad a nyílászáró eredeti részletképzése és elkerülhetők azok a páratechnikai problémák, amelyek egy új nyílászáró beépítése után szinte mindig, törvényszerűen megjelennek.

A település mai megjelenésének leírásánál mindenképpen meg kell említeni, hogy az utóbbi évek átalakítási tevékenysége nagyrészt a meglévő épületek karbantartását, korszerűsítését jelentette, és a korszerűsítés során az eredeti kialakítás, formajegyek,

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

színhasználat megőrzése fontos szempont volt. Így az eredeti falukép - beleértve a részletképzéseket is - nem változott jelentős mértékben.

Elmondható ez a területhasználatra is. A központi lakóterület mellett új beépítési karaktert, területhasználatot a termálfürdő területe alkot, illetve a település északi részén, a volt termelőszövetkezet helyén kialakult gazdasági zóna.

A termálfürdő területe az építményeivel a településkép szempontjából nem hangsúlyos. Nem befolyásolja a kialakult arculatot, a közlekedési úttól - ami egyben a település központi tengelyét is jelenti - távolabb áll, zöld környezetben.

Ugyanakkor az esetlegesen megvalósuló üdülőterületi fejlesztés során kellő gondossággal kell eljárni, hogy a település déli kapujában az épített környezet összhangba kerüljön a település értékeivel.

SZULOK
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE
2017.

ÉRTÉKVIZSGÁLAT
TERMÉSZETI KÖRNYEZETI ÉRTÉKEK

SZULOK

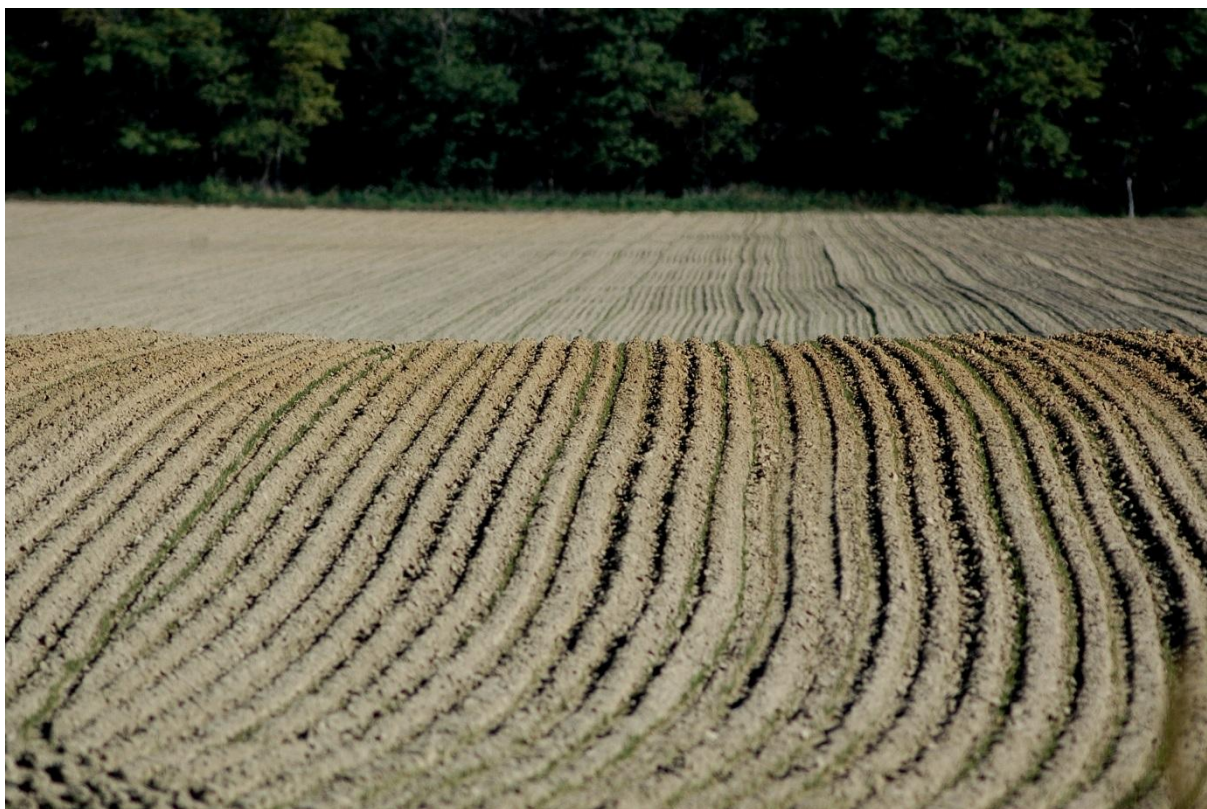
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

A település nagy része síkságon terül el, azonban a településképet gazdagítják azok a felszíni formák, amelyek a homokos vidékeken jellemzőek, így a homokhátak, homokdombok. A homokdombok, homokhátak közötti mélyedésekben egykor tavak voltak. A terület a Dráva vízgyűjtőjéhez tartozik, sok terület azonban a lapos sík felszín miatt lefolyástalan, jellemző a belvíz.

A településképi kialakulásánál meghatározó szerep jutott a település tengelyét alkotó vízfolyásnak, pataknak. A patak környezetében kialakult széles zöldterület nagy kiterjedését valószínűleg a fenti adottságok indokolták.

A település természetes növénytakarója a földtani szerkezethez igazodik. A település környezetét az intenzív mezőgazdasági művelés időszaka előtt főleg erdők alkották. A területre jellemző tölgy, cser, gyertyán fajok voltak elterjedtek, melyekből mára csak kisebb felületek, ligetek maradtak meg. Vízfolyások környékén jellemző volt az éger, a település központi zöldfelületén ma jellemző a platán, amely az utóbbi évtizedek telepítésének az eredménye.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

A település központi részét fás, legelő terület veszi körül, azonban ezek nagysága a haszonállattartás, a paraszti kisgazdaságok megszűnésével egyre jobban csökken.

A településtől déli irányban található fás-ligetes terület kedvelt pihenőhely, a terület hangulati értékét, gazdagságát egy kis horgászto növeli. A település déli része a község a

hosszú-távú fejlesztési elképzelései között szerepel, a termálvízhez kapcsoltan üdülőterületi fejlesztést tervez a település. A jelenlegi termálfürdő területe mellett tervezett beruházási területtel a rekreációs terület a fenti fás-ligetes területtel is bővíthetne. A terület beépítése során –tekintettel arra – hogy a déli irányból érkezőknek ez a település kapuja megfelelő gondossággal, körültekintéssel kell eljárni.

A település központi – lakó- és melléképületekkel beépített területéhez kertek kapcsolódnak, melyek hosszan elnyúlnak a településtengelyre merőlegesen, keleti és nyugati irányba, sajátos tájképi arculatot adva sváb gyökerekkel rendelkező településnek.

SZULOK
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE
2017.

SZULOK
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE
2017.

ÉRTÉKVIZSGÁLAT
ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÉRTÉKEI, MŰEMLÉKEK
HELYI VÉDETT ÉPÍTMÉNYEK

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

ÖRÖKSÉGÜNK

a településképi szempontból meghatározó építészeti,
műemléki értékek, településképi jellemzők

„Hagyaték, mint egész; javakkal,
jogokkal, terhekkal és
kötelezettségekkel együtt.”

Gondosan kell bánnunk az elődök által
ránk hagyott örökséggel, a
hagyatékkal. A szó általános
értelmében az örökség, mindig valami
pozitív gondolattal párosul. Általában
gyarapodást jelent.

Így van ez az épített örökséggel is.
Akkor jelent igazán gyarapodást, ha ez
egy természetes kiválasztódás,
szelektálódás eredménye.

A társadalom ösztönösen érzi, hogy mi
az az érték, amely állandó és mi az, ami
modoros.

Ezt bizonyítják a településeken
megmaradt eredeti épületek, pl. a
tájházak, az olyan épületek, amelyeket
az elődeink hagytak ránk. Ránk bízta,
hogy őrizzük meg, ismerjük fel és
védjük értékeit.

A hagyaték azonban nem jelent automatikusan gyarapodást. Jogokat, terheket és
kötelezettségeket is generál. Gondoskodni kell a fennmaradásról, az építészeti értékek
megőrzéséről, karbantartásáról és átadásáról a következő generáció számára.

Egy finoman díszített szarmata karkötő, egy egyszerűségében csodálatos Árpád-kori,
vagy barokk templom ránk hagyott értékei nélkül a társadalmi létezésünk mélyebb
értékei, rétegei vesznének el. Megsemmisülésük esetén pótolhatatlan lenne a veszteség.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

Ezért fontos, hogy terheivel együtt is megőrizzük építészeti örökségünket és továbbadjuk a következő generációnak.

Az épített örökség jogi szabályozása a javakkal való rendelkezés, a feladatok alapján két ágra szakad.

Az országosan védett műemlékek előzetes szakmai mérlegelés alapján kerülnek kiválasztásra, majd általában kormányrendelet erejével kerülnek be a műemlékek körébe. Az állam dönt arról, hogy mely épületekkel, építményekkel bővíti a műemlékek körét, illetve általában az avulás miatt melyek azok az épületek, amelyek műemléki védettségének megszüntetése indokolt.

Ezeket a jogokat a helyi védett épületek esetében az állami szféra önkormányzati hatáskörbe utalja. Helyi szintre delegálja az országos értékek mellett jelentős társadalmi értékkel bíró helyi építészeti értékek védelmét. Azokat az épületeket, amelyek a helyi közösség fontosnak tart megőrizni.

Az országos és helyi védelem tehát nem rangsort jelent, de a helyi közösségek szintjén túlmutató, az egész ország közösségének fontos értékek védelmének szabályozása állami szinten történik.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

Szulok településen országos védelem alatt áll a Római katolikus templom és a vendégfogadó épülete.

Római katolikus templom

A Római katolikus templom 1800-ban épült késő barokk stílusban, kertjében egy 1877-ből származó Mária-szobor áll, előtte egy 1903-as datálású kőkereszt. A templom a település központjában, a centrális teresedés keleti oldalán lévő házsorban áll. A toronytest-enyhén kiemelkedik a fő homlokzati síkból, a templomtesttel, templomhajóval egybe épült, ahogyan a korabeli barokk templomoknál ez szokás volt, elegánsabb megjelenést adva a település legjelentősebb épületének. Védőszentjei Szent Simon és Júdás Tádé.

Fogadóépület

1800 körül épült a Római katolikus templom szomszédságában, utcafrontos beépítéssel. Az utcai szárnyban sváb néprajzi tájháznak berendezett ivó és szoba helyezkedik el, az udvari szárnyban vendég- és cselédszobák vannak, udvari homlokzatán kosáríves, mellvédes tornác húzódik.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

Szulok településen hivatalosan nyilvántartott régészeti lelőhely nem található.

Az országosan védett műemléképületek a település központjában állnak. A második katonai felmérésen jól látható a templom méltó helyének, központi szerepének megfelelő hely kiválasztás és rendezés szerkezeti lenyomata.

A településtengelytől keletre a beépítési vonaltól lehúzva, több telekszélességben került meghatározásra a beépítési vonal. A térképi ábrázolás szemléletesen mutatja a lakóépületek és melléképületek telepítési rendjét, azok elhelyezkedését, a telekstruktúrához viszonyított helyzetüket, térbeli elhelyezkedésüket.

A 1800-ban épült templom és az 1800-as évek elején, közepén készült katonai felmérés tulajdonképpen a mai állapothoz közeli településképet mutat.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

HELYI ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG ELEMEL

Az országos védelem alatt álló épületek mellett a település építészeti kultúrájának gazdagságát, sokszínűségét jól jelzik a korábbi értékvizsgálatok alapján meghatározott, helyi védelem alatt álló építészeti örökségek, épületek száma.

A környékre jellemző beépítésektől eltérően a tradicionális épületek előkert nélkül épültek. a kelet-nyugati tengelyű telkek szélesek, méretük jóval meghaladja a hagyományos fésűs beépítésű falvakra jellemző szűk oldalkerti méreteket. Az utcára épült lakóépületek után sorolt melléképületek zárják le a beépítést.

A lakóépületek között két típus különböztethető meg. A falukép szempontjából kevésbé meghatározó utcára merőleges nyeregtetővel készült, kis traktusszélességű épületek, illetve a polgári házak stílusjegyeit magán viselő, az utcával párhuzamos nyeregtetővel épült lakóházak, amelyek sok esetben gazdagon díszítettek. A homlokzatok eredeti díszítése sajnos már csak kevés helyen fedezhető fel, a „korszerűsítések” átalakítások miatt sok esetben nem maradtak fenn az eredeti motívumok.

A település történeti fejlődése során, az épületállomány fokozatos átalakulása miatt a korábban épült, a helyi védelem alatt álló épületek a településképből elszórtan, mozaikszerűen jelennek meg, nem alkotnak összefüggő területi egységet. A védelem így csak az objektumokra terjed ki, a területi védelem kijelölése nem indokolt.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

Szulok helyi védelem alatt álló ingatlanai

Cím (utca, házszám)	Hrsz.	Megnevezés	A védettség tárgya
Béke u. 3.	417	lakóház	épülettömeg, tornác, kerítés
Béke u. 12.	429	lakóház	utcai kerítés, kapu
Béke u. 21.	442	istálló, pajta	udvari homlokzatok
Béke u. 54.	242	lakóház	utcai homlokzat
Béke u.	217	kereszt	teljes objektum
Dózsa u. 5.	110	lakóház	utcai homlokzat
Dózsa u. 7.	114	lakóház	utcai homlokzat
Dózsa u. 14.	122	lakóház	utcai homlokzat
Dózsa u. 19.	128	lakóház	utcai homlokzat
Dózsa u. 24.	134	lakóház	utcai homlokzat
Dózsa u.	148/2	kereszt	teljes objektum
Kálmáncsai út	485	kereszt	teljes objektum
Kossuth u. 2.	103	lakóház	utcai homlokzat
Kossuth u. 7.	98	lakóház	utcai homlokzat
Kossuth u. 29.	66	óvoda	utcai homlokzat
Kossuth u. 32.	62	lakóház	utcai homlokzat, kapu
Kossuth u. 46.	46	lakóház	utcai homlokzat
Kossuth u. 47.	45	lakóház	utcai homlokzat, kapu
Kossuth u.	148/1	kereszt	teljes objektum
Kossuth u.	148/1	Szt. Vendel szobor	teljes objektum
Petőfi u. 2.	367	lakóház	homlokzatok, tornác
Petőfi u. 18.	336	lakóház	udvari homlokzat
Petőfi u. 22.	333	lakóház	utcai homlokzat
Petőfi u. 30.	321	lakóház	épülettömeg, homlokzatok
Petőfi u.	290/2	kereszt	teljes objektum
Petőfi u.	290/1	kereszt	posztamens
Sallai u. 17.	403	lakóház	homlokzatok
Szabadság tér	372	kereszt	teljes objektum
Szabadság tér	372	hősi emlékmű	teljes objektum
Szabadság tér	372	Szentháromság-szobor	teljes objektum
Szabadság tér 8.	375	Mária-szobor	teljes objektum
Szabadság tér 7.	376	könyvtár	udvari homlokzat
Alsó temető	0132	kereszt	teljes objektum
Alsó temető	0132	sírkápolna	épülettömeg, homlokzatok
Háromvizes gödör	0179	kút	teljes objektum
Erdőcske	0162	gémeskút	teljes objektum
Rétek 0100/4	gémeskút	teljes objektum	
Csokonyai határszél	0100/8	gémeskút	teljes objektum

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

Szabadság tér	372	platánfa
Szabadság tér	372	duglászfenyő
Szabadság tér 8.	375	cédrusfa
Alsó temető	0132	1920 előtti síremlékek (külön felmérés szerint)
Zsidó temető	0272/13	1920 előtti síremlékek (külön felmérés szerint)

ÉRTÉKKATASZTER

A helyi védelem alatt álló épületek településképi értékük meghatározásánál az alábbi szempontrendszer szerint végeztük el a vizsgálatokat.

a védendő értékek:

építéskori beépítési mód, telekhasználat
építéskori alaprajzi kialakítás, belső alaprajzi struktúra
építéskori homlokzat-szerkesztési elvek
építéskori nyílástengelyek
építéskori nyílászárók és tartozékaik (spaletták, árnyékolók, ...)
építéskori anyaghasználat
építéskori színhasználat

javaslat

A helyi védelem alatt álló épületeknél a fenti értékkataszter alapján elvégzett felmérés és értékelés során mérlegelni szükséges, hogy melyek azok az értékek, amelyekkel továbbra is rendelkezik az épület vagy objektum és melyek azok, amelyek a fenti kataszteri elemek egyikét sem tartalmazzák, illetve az átalakítás olyan mértékű, hogy a visszaállítása már nem lehetséges.

A fenti elemzést Szulok településen meglévő, helyi védelem alatt álló épületek, objektumok esetében aktualizálni kell, el kell végezni a szükséges felülvizsgálatot és annak eredménye alapján, illetve szakmai jogosultsággal rendelkező szakértő által készített szakvélemény alapján lehet döntést hozni a védelem további fenntartásáról, illetve megszüntetéséről.

Ennek részleteit, a szakmai feltételeket önkormányzati rendeletben javasoljuk kidolgozni.

SZULOK
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE
2017.

ELTÉRŐ ÉPÍTÉSZETI KARAKTEREK
LEHATÁROLÁSA

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

A településkép szempontjából eltérő karakterű területek

1. TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSRÉSZ
2. KÜLTERÜLET
3. TERMÁLFÜRDŐ TERÜLETE
4. GAZDASÁGI TERÜLET

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

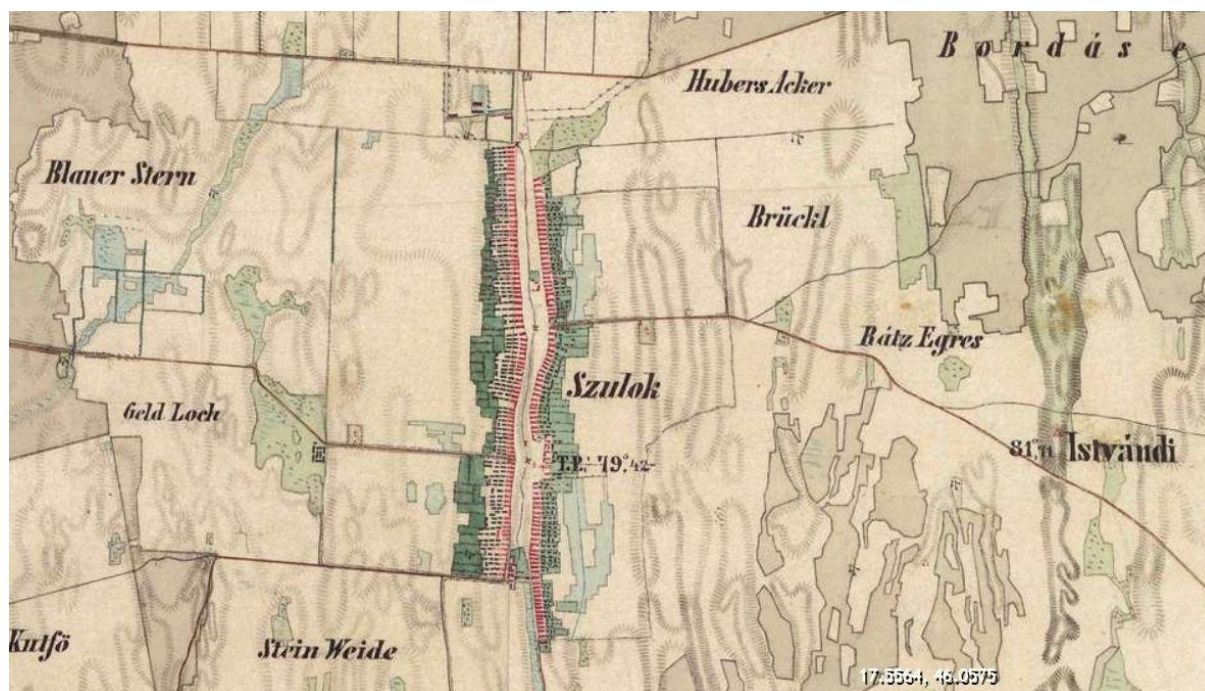
TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSRÉSZ

Szulok történeti településmagja a török hódoltság után újra benépesült, a mai történeti településszel azonos.

A településszerkezet eredeti megjelenését az első katonai felmérésen (1763-1787)

figyelhetjük meg. A patak mentén húzódó utcákban álló épületek ábrázolása utcára merőleges tetőidommal kialakított épülettípusokat sejtet. A második katonai felmérés már pontosabb ábrázolást mutat, itt egyértelműen megfigyelhető az épületek településszerkezeti helyzete. Az ábrázolás már területhasználatot is mutat. A térképi

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

ábrázolást összevetve a mai településszerkezettel megállapíthatók az eltérések.

Megállapíthatók a különbségek a telekstruktúra és az épületek pozíciója vonatkozásában. A történeti településrészen javasolt az eredeti településszerkezet, így az oldalhatáron-álló beépítés megtartása. Szulok településen a fésűs beépítés a történetileg kialakult beépítés, azonban a telkek szélességi mérete miatt is a lakóépületek az utcával párhuzamosan épültek meg.

A lakóépületek telepítésénél megfigyelhető, hogy nem létesültek előkertek, azonban a település jó légtérarányát a patak által determinált zöldfelület, az utcák légtérarányai miatt ez nem befolyásolja.

A hagyományos, oldalhatáron álló épületekkel telepített dél-magyarországi településektől eltérően széles, jó arányú oldalkertek alakultak ki, melyeknél nem jellemző a melléképületekkel történő beépítésük.

Több helyen megfigyelhető viszont az észak-dél hossz tengellyel telepített, általában a szomszédos, déli ingatlan határáig elnyúló pince.

A lakó- és melléképületek azonos hajlásszögű (jellemzően 40-45 fokos) nyeregtetővel fedettek, csak az újabb beépítéseknél figyelhető meg ennél alacsonyabb tetőhajlásszög.

Új beépítés esetén is a meglévő településkarakterhez igazodóan javasolt a telepítést megválasztani, javasolt az épületek arányrendszerének megtartása, a településen jellemző 40-45 fokos tetőhajlásszög alkalmazása.

A kontyolt tető nem jellemző a településre, javasolt új beépítés esetén is az eredeti tetőforma megőrzése.

A korábbi beépítési forma (utcával párhuzamos tömegű nyeregtető, mögötte az északi telekhatárra illesztett melléképületek) az adott gazdasági-társadalmi struktúrához alkalmazkodott, igazodott. Új épület építése során javasolt a fenti struktúra megtartása, az új, mai funkciók elhelyezésével. Fontos szempont a széles telkeken belül kialakult telekhasználat megtartása, az épületek egy tömbként kezelése, hogy a belső udvar egységes szerkezete megmaradjon, biztosítva legyen.

A korábbi telekhasználat (tisztaudvar, veteményes, szérűs kert) mára már átalakult, a gazdasági épületek is elvesztették eredeti funkciójukat, vagy módosult használatuk.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

Szulok település építészeti karakterét jelentős mértékben határozza meg a tömör kerítések látványa. A korábban fából, később téglából épült kerítéseket megszakító kapuk mellett zömök pillérek épültek. Sok portánál jellemző a korábbi deszkakerítések formai kialakítását idéző betonkerítések, amelyek a szomszédos településeken (pl. Kálmáncsán) is felfedezhető.

KÜLTERÜLETI, ZÁRTKERTEK, GYÜMÖLCSÖSÖK

A külterületi településrészen a korábbi területhasználat karakteres elemei csak részben fedezhetők fel. A település mezőgazdasági területeihez, a szalagtelkek végéhez kapcsolódó kertes, legelő területhasználat átalakult. A kertek nagy része megmaradt, jelenleg is művelik ezeket a területeket, azonban a legelő, fás területek jelentős része az állattartás megszűnésével, a gazdálkodási struktúra átalakulásával integrálódott. A nagyobb parcellákat intenzív, nagyüzemi művelés alá vonták. A település földrajzi adottságai azonban sok helyen nem teszik lehetővé a nagytáblás-művelést, illetve a kisebb erdős, ligetes területekkel megszakított szántóterületek kialakítása a terület használói, tulajdonosai részéről is igényként merült fel, ezért a légifotókon is jól érzékelhető mozaikos, színes rajzolat továbbra is a települési értékek közé tartozik.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

TERMÁLFÜRDŐ TERÜLETE

A központi településtől déli irányban 1969-ben a próbafúrások nyomán termálvízre bukkantak. A területen kisebb, kétmedencés fürdő létesült. Speciális funkció, speciális területhasználat. A növényzettel, koros fákkal körülvett terület épületeivel is illeszkedik a környezetéhez, annak ellenére, hogy a telekhasználat, az épületek formai kialakítása, anyaghasználata tekintetében is eltér a hagyományos építészeti karaktertől.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

GAZDASÁGI TERÜLET

Szulok területének jelentős részét képező történeti településmaghoz északról kisebb, növényzettel körbevett terület kapcsolódik gazdasági hasznosítással.

A beépítés látványa településképi szempontból nem meghatározó, a településképet nem befolyásolják. Formai kialakításuk, anyaghasználatuk a funkcióhoz igazodik.

Amennyiben újabb településrészen kerül gazdasági-ipari terület kijelölésre javasolt a meglévő telepítés, struktúra, építészeti kialakítás, anyaghasználat megtartása, illetve a meglévőhöz való igazítása.

A területlehatárolásnál is megfelelő gondossággal kell eljárni, a történeti településrész kialakult látványát, arculatát az esetleges újabb beépítés ne befolyásolja.

SZULOK
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE
2017.

ELTÉRŐ ÉPÍTÉSZETI KARAKTERŰ
TERÜLETEK ISMERTETÉSE,
AJÁNLÁSOK

KÖZPONTI TERÜLET

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

ajánlások

Az ajánlások megfogalmazása során a történeti településrész építészeti értékeiből kell kiindulnunk, abból, hogy az átépítések, az új építések, a közterületek alakítása, formálása, az anyaghasználat megválasztása, a tömegarányok meghatározása során az értékek megőrzése, átörökítése a legfontosabb feladat. A történeti településrészen az utcára merőlegesen elhelyezett lakóépületek közül mára már kevés maradt fenn, amelyek még őrzik az eredeti tömegarányokat, nyílásrendet ahol az utcai homlokzaton az eredeti nyílástengelyek még megvannak.

Fontosnak tartjuk megemlíteni, hogy Somogy megye déli részén és a megyehatáron túl, Baranya megyében, az Ormánságban jellemző háztípus az egy nyílástengellyel kialakított, egyszerű téglalap alaprajzú, kis traktusszélességű lakóépület.

Szulok történeti településrészén csak néhány épületnél figyelhető meg a fenti kialakítás. Ennek magyarázata valószínűleg a település gazdaságtörténetében keresendő, nem jellemzők a kis alapterületű lakóépületek, amely azt mutatja, hogy a település stabil gazdasággal rendelkezett, a lakosság módosabb portákat tudott építeni. Ezt bizonyítja az is, hogy a településre jellemző másik épülettípus a polgári épületeket utánzó stílusjegyeket hordoz. Sok esetben fedezhetők fel az utcai homlokzaton az eklektikára, a szecesszióra jellemző díszítések.

Ha egy közösség pontosan tudja, hogy mely értékek képezik örökségét, akkor sokkal könnyebb a fejlődésből fakadó új igényeket úgy teljesíteni, hogy az folyamatos átmenetet biztosítson a régi és az új között.

A települési „érték-kataszter” megteremtése kellő alapot adhat az ajánlások megfogalmazásához, amelynek minden esetben a környezeti értékekre támaszkodva kell kialakulnia.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

Egy település építészeti értékeit a korábbi korok építészeti öröksége jelenti kiegészülve azokkal az értékekkel, amelyek az új épületek építése során keletkeznek.

A meglévő épületek felújításánál, átalakításánál, bővítésénél, új épület építésénél javasolható megoldásoknál nem tartjuk jónak a régi stílusjegyek másolását, az archaizálást, sokkal jobb példának tartjuk a meglévő értékek átültetését, örökítését, melyhez az alábbiakban szeretnénk segítséget nyújtani a különböző szegmensek (telepítés, anyaghasználat, tetőforma, tetőhajlásszög, színhasználat, stb.) elemzésével, a településen jellemző stílusjegyek bemutatásával.

A településre általánosságban a keskeny szalagtelkekre telepített földszintes beépítés a jellemző. A Dráva-menti településekre jellemző egytraktusos, egyszerű tömegformálású, utcára merőleges nyeregtetővel fedett, egy nyílástengelyes épülettípus Szulok településen is felfedezhető.

A korábban említett gazdasági, társadalmi környezeti hatások miatt a település épületállománya sok helyen őrzi még a századfordulóra jellemző építészeti kialakítást, így ezt az épülettípust is. A tulajdonosok jelentős része igyekszik épületeinek karbantartási munkáit elvégezni, ez az esetek többségében az eredeti épülettömeg, telepítés, stb. konzerválását jelenti, azonban a felújítások során a korábban jellemző épületdíszek (ablakkeretek, tagozatok, stb...) megsemmisülnek, amely az eredeti építészeti karakter elvesztését eredményezi.

TELEPÍTÉS

A hagyományos sváb településektől eltérően az utcafrontra telepített lakóépületek utcával párhuzamos nyeregtetős kialakításúak. A melléképületek a lakóépületekkel összeépítve, azokkal egy építészeti egységet alkotva az utcára merőleges tetőidommal épültek.

A településképi szempontjából fontos, hogy új épületek építésénél, az átépítéseknél, bővítéseknél megmaradjon ez a stílár elem.

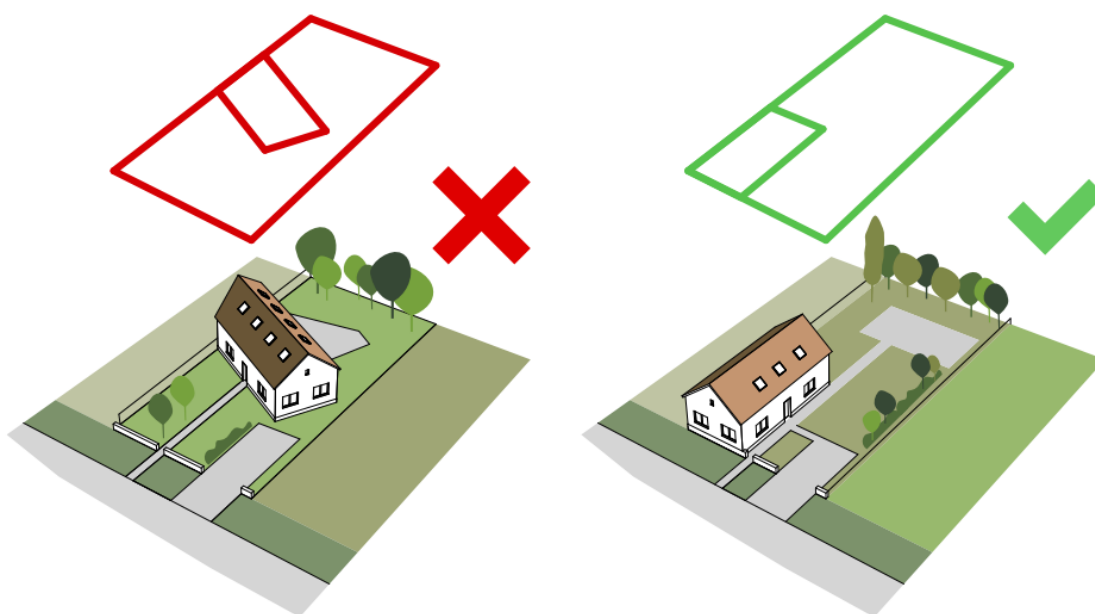
SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

A szalagtelkes beépítési struktúra ellenére a telkek szélességi mérete eltér a megszokott, keskeny telekmérettől. A „hajlított” ház, a lakóépületre befordított melléképületek nem jellemzők. Ugyanígy csak néhány esetben figyelhető meg a lakóépületekkel szemben, az oldalkertbe telepített melléképületek (ún. „nyárikonyhák”).

A foghíjak beépítésénél, új épületek építésénél javasoljuk a hagyományos, történeti telepítés megtartását.

TEREPALAKÍTÁS

A település földrajzi környezetének bemutatása során kitértünk arra, hogy a történeti településmag (ami szinte a teljes település területét lefedi) sík területen fekszik. A település jelenlegi épületállományát adó hagyományos épületek telepítésénél természetesen minimális volt a tereprendezés, a gazdálkodáshoz szükséges terepszint alatti építmények (pince) elhelyezésére is sajátos megoldás született. A pincéket a lakóépülettel szemben, az oldalkertben helyezték el, közvetlenül az a szomszédos épület északi határolófalánál.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

A kialakult és védendő falukép miatt újabb beavatkozások esetén nem javasolt olyan tereprendezés elvégzése, amely az eredeti terepviszonyok megváltoztatásával jár.

ÉPÜLETMAGASSÁG

A Római katolikus templomtól, néhány épülettől eltekintve a településen hasonló kubaturával épültek a házak. A magassági arányokat a viszonylag magasabb lábazat, sok esetben a polgári házakra jellemző 3 méter, vagy afeletti belmagasság és az erre illesztett tetőszerkezet determinálta.

A középületek többségénél is a földszintes beépítés jellemző, a településképi szempontjából nem túl jelentős új építésű házaknál érzékelhető az eltérő arányrendszer, azonban a falukép megjelenése szempontjából ez nem releváns, a széles közterület miatt a légtérarányokat nem befolyásolja.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

A középületek többségénél is a földszintes beépítés jellemző.

Új beépítéseknel, meglévő lakóépületek bővítésénél a történeti utcakép megőrzése érdekében a földszintes beépítés megtartását javasoljuk. Amennyiben a funkció miatt indokolt a földszintesnél magasabb épületek kialakítása, azt a megfelelő övezeti kijelölés mellett szabályozási tervi szinten javasoljuk kezelni, úgy hogy a kialakult utcakép, a légtérarányok ne módosuljanak jelentős mértékben.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Szulok sváb település. A legtöbb dél-magyarországi faluban sok példát találunk a hagyományos sváb házak tömegformálásra, amely vidékenként, akár falvanként is eltérő lehet. Sok esetben fellelhetők még a meredek tetőhajlásszöggel épített ún. fachwerkes házak. Ugyanakkor sok sváb településen a hagyományos sváb házak a 40-45 fokos

SZULOK

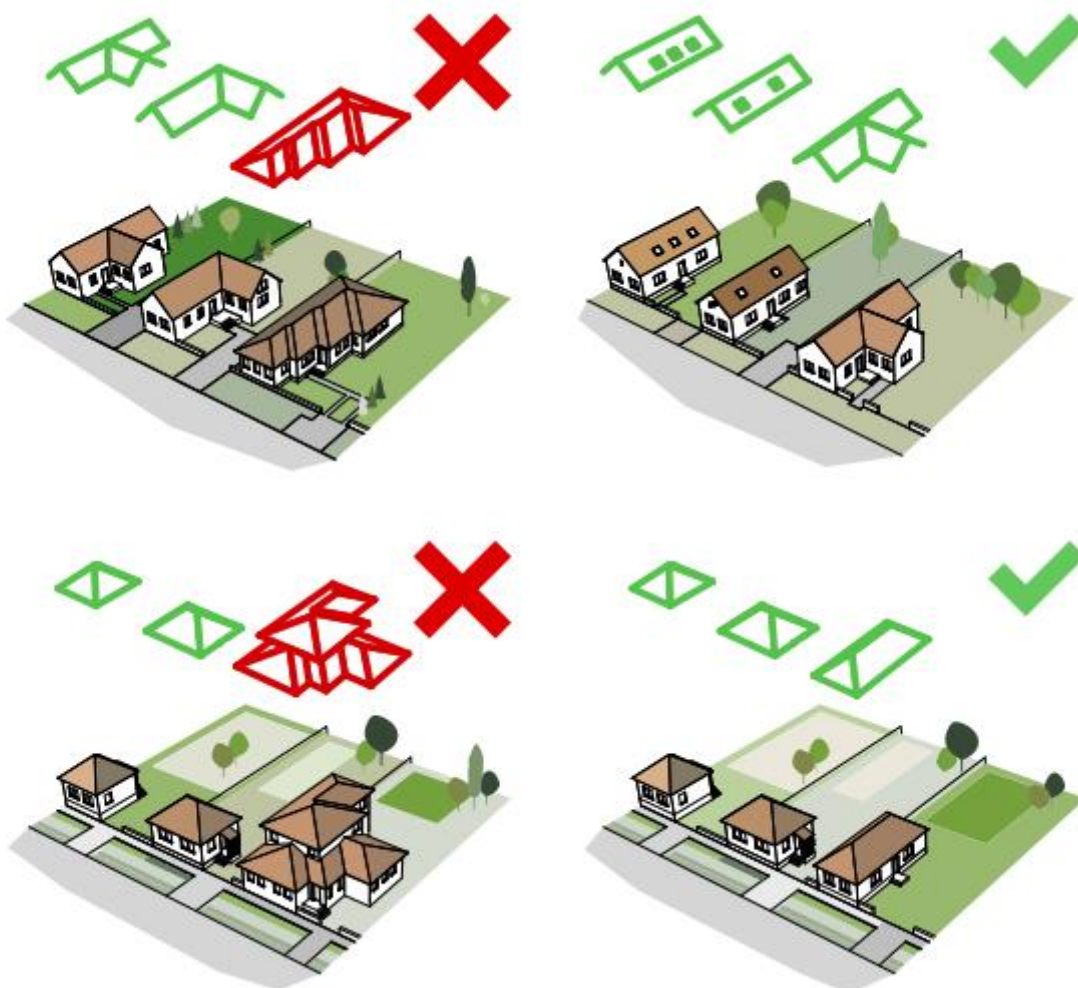
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

tetőhajlásszöggel épültek. Ez utóbbi jellemző Szulok településre. Értékes építészeti stílusjegy. Új épületek építése során is ehhez az értékhez, a meglévő környezethez javasolt alkalmazkodni.

TETŐFORMA

Az épületek tetőformálásánál a hagyományos nyeregtető jellemző, amelyet a helyi közösség egységes gondolkodása, gazdálkodástörténeti és kulturális gyökerek indokoltak. Javasoljuk kerülni a manapság divatos „mediterrán stílusú” tetőhajlásszög és

tetőforma alkalmazását, melynek történeti előzményei idegen Szulok település hagyományaitól, építészeti örökségétől. Szulok épületeinek tetőformái az egyszerű, racionális alaprajzi kialakítás természetes következménye. Új épületek tervezésénél a környezeti és építészeti adottságokhoz alkalmazkodva javasolt az alaprajzi kialakítás

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

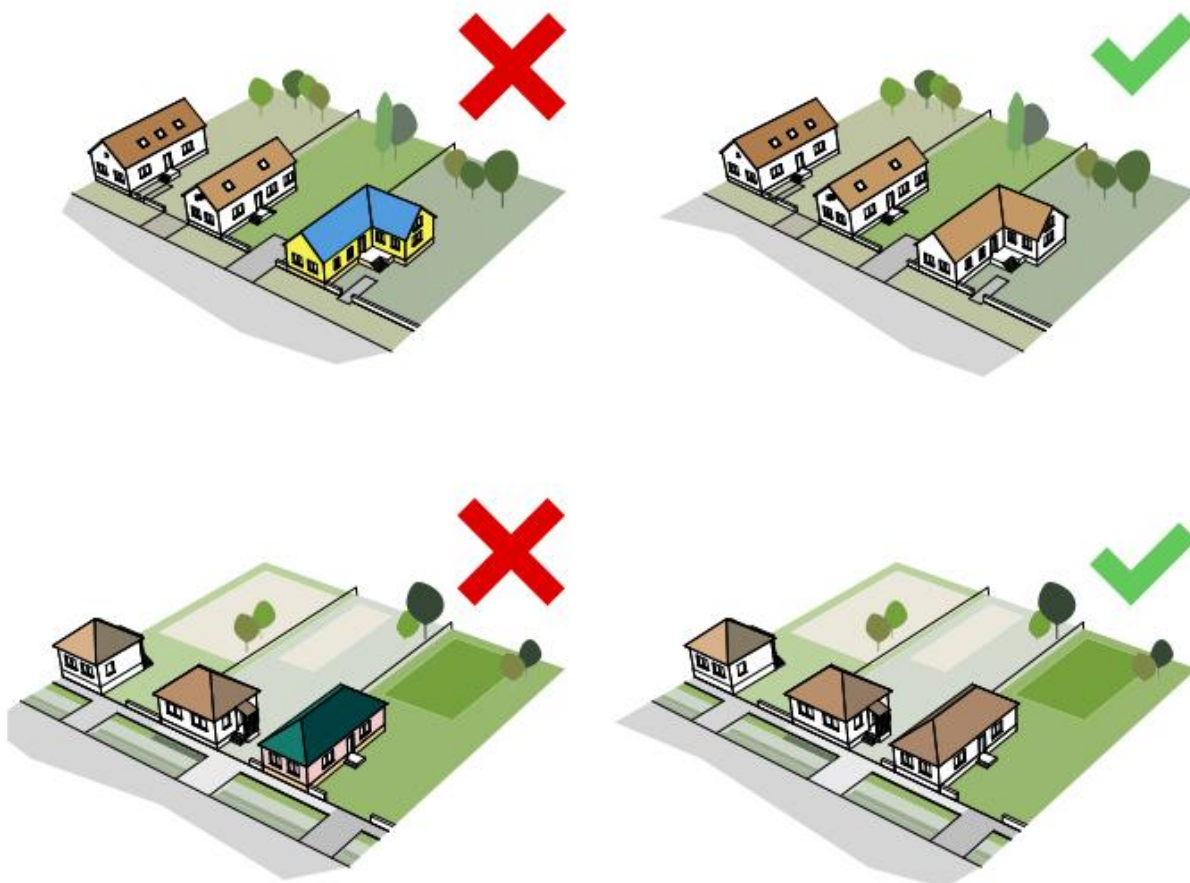
2017.

meghatározása, lehetőleg kerülni kell a bonyolult, tördelt épülettömegek kialakítást, mivel a több síkból összeálló tetőidom látványa idegen lenne a kialakult településképtől, ugyanakkor épületszerkezetileg sem hatékony megoldás.

SZÍNHASZNÁLAT:

A településen a hagyományos épületek színezésénél a természetes anyaghasználat volt a jellemző. Az épületek homlokzati színhasználatát az épületek homlokzati tagoltsága, a jellemző stílusjegyek is befolyásolták.

Az egyszerű, viszonylag kevés tagozattal díszített, vagy teljesen díszítetlen homlokzatfelületeknél általában egy-két színt használtak. A polgári stílusra utaló homlokzati díszítéseknel már megjelentek az alapszínek különböző tónusai, árnyalatai. Jellemző az ún. „földszín”-ek használata. A felújítások, átalakítások során javasoljuk – amennyiben ennek technikai feltételei fennállnak – az épület eredeti színének meghatározását, és az új színezésnek ehhez való igazítását, illeszkedését.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

A településen a hagyományos színhasználat jellemző. A lábazatok többségénél terméskövet használtak, a homlokzatszínezésnél a sárgás, barnás színhasználat volt uralkodó, sok épület homlokzati felületképzésénél az „egyszerű” meszelést alkalmazták. A nyílászárók színezése is a vakolatok alapszínéhez igazodott, harmonikus egységet képezve azzal.

HÍRKÖZLÉSI BERENDEZÉSEK ELHELYEZÉSE

Az utcák vonalvezetése, az épületek építészeti minősége mellett a közművek (elsősorban a légvezetékek, villanyoszlopok, stb.), különböző infrastrukturális kiegészítő szerelvények látványa is meghatározó. Befolyásolja a településről alkotott képünket, első benyomásunkat.

Fasorok telepítésénél a meglévő vezetékhálózat figyelembevételével, annak bővítési lehetőségét is mérlegelve olyan fajokat válasszunk, amelyek nem gátolják a meglévő infrastrukturális hálózat működését, lehetővé teszik azok karbantartását. Településképi szempontból fontos, hogy a fasorok karbantartása során ne sérüljön azok esztétikai minősége, kerülni kell csonkolásukat, azzal együtt, hogy a felsővezetékes hálózat zavartalan működése is folyamatosan biztosított legyen. A térszín alatti vezetékhálózat tervezése során, illetve a fasorok, a növényzet telepítésénél fordítsunk figyelmet arra, hogy a növények gyökerei ne okozzanak problémát a térszínalatti vezetékek működése, karbantartása során.

Az infrastrukturális fejlesztések elkerülhetetlen következménye az épületek homlokzatán, tetőfelületén megjelenő csatlakozási pontok, illetve ezek fogadószerkezetei. A településképi védelme érdekében fontos szempontok, így az anyaghasználat is jogszabályi eszközökkel, helyi rendeletekkel is érvényre juttathatók. Szabályozni lehet és sok esetben szabályozásra is kerül, hogy milyen anyagok használhatók a homlokzaton elhelyezhető műszaki berendezések közül.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

Általánosságban javasoljuk, hogy a műszaki infrastruktúra működéséhez szükséges járulékos berendezések helyének és anyaghasználatának meghatározása mindig a helyi értékek figyelembevételével történjen. Egy gazdagon díszített utcafronti homlokzat építészeti értékeit jelentős mértékben ronthatja, látványának esztétikai értékét csökkentheti egy pl. a zárópárkányon elhelyezett műszaki berendezés. A meglévő, építészeti értéket képező homlokzati díszeken (pl.: lizénák, ablakkeretezések, osztópárkányok, zárópárkány, stb...) kerülni kell fogadószerkezetek elhelyezését, ugyanakkor a műszaki működéséhez szükséges berendezések elhelyezését nem szabad megakadályozni.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

TORNÁCOK

Az olasz terrazo szóból származó, esetleg felnémet közvetítéssel („terazz”) Magyarországon meghonosodott építészeti eszköz a középkortól jellemző a magyarországi építészeti kultúrára a falusi lakóépületektől a módosabb épületek tömegformálásánál is kedvelt térformáló eszköz.

A magyarországi sváb telepések háztípusai között számos szép példája van a különböző építészeti megoldással, részletgazdagsággal, anyaghasználattal kivitelezett tornácoknak.

Szulokon az utcafrontra helyezett, azzal párhuzamos nyeregtetővel épült házak „hosszúhomlokzatai” keleti, illetve nyugati tájolásúak, nem jellemző a tornác

alkalmazása. A településen található kevésszámú tornácos épületeknél falazott, kör alakú pilléres kialakítás volt jellemző. Az anyaghasználat sok esetben a gazdasági státuszra is utalt. A tornác alkalmazása módosabb, a polgári házak stílusjegyeit hordozó épületek esetében ez az építészeti formálás miatt sem volt indokolt.

A melléképületeknél azonban sok esetben megfigyelhető a falazott, íves tornác. A melléképületeket szinte kivétel nélkül a lakóépületek mögött. az északi telekhatáron déli

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

tájolással helyezték el, így egyébként a hagyományos kialakítástól eltérően a melléképületek többségénél is megfigyelhető ez az építészeti eszköz.

Sok településen jellemző, hogy a tornácokat a „kedvezőbb” helykihasználás érdekében, az eredeti funkció szerepének betöltését akadályozó módon beüvegezik. Meggátolva ezzel a tornác mögötti helyiségek közvetlen szellőztetésének, légcseréjének lehetőségét. Szulokon megmaradt az eredeti kialakítás, az illusztrált példa is a követendő magatartást mutatja. A növényzettel befuttatott tornác nyáron megfelelően kondicionálja a házat, segít annak hűtésében, télen beengedi az alacsony szögben érkező napsugarakat.

AJTÓK, ABLAKOK

„Bármilyen épület kifogástalan homlokzattervénél az a legelső és főfeltétel, hogy az a belső beosztással és az épület szerkezeteivel mindig összhangban legyen: a homlokzat tehát a belső beosztásnak és a szerkezetnek mintegy következményeképpen alakuljon. Ellenkező esetben vétenénk tervünkkel a szépségnek az ellen a főkövetelménye ellen, melyet a tárgy elején „valóság” néven említettünk.” (Klein Jakab: Építészeti alaktan, 1898.)

A homlokzati megjelenés, az épület karakterének megformálása során különös gondossággal kell eljárunk a nyílászárók rendjének, felületeinek, osztásának, részletképzések kialakításánál.

Új épületek tervezésénél és a meglévők átalakításánál is fontos szempont az értékteremtés, az értékek megőrzése, a megfelelő arányrendszer kialakítása.

A település hagyományos épületeinek hosszhomlokzatával fordul az utca felé, az ablakok gondosan megszerkesztett nyílástengelyei tagolják a homlokzatot, határozzák meg az áttört és tömör felületek arányát.

A hagyományos nyílászárók szinte kivétel nélkül osztottak, palló-, vagy kapcsolt gerébtokos szerkezetűek, kívül többnyire zsalukkal felszerelt.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

A meglévő épületek felújítása, energetikai korszerűsítése során az építészeti értékek megőrzése érdekében célszerű - a nyílászárók állapotától függően - a meglévő tokszerkezet és profilrendszer megtartása mellett a hőszigetelő üvegezést a belső szárnyakon elhelyezni, amellyel az épület eredeti karaktere megőrizhető ugyanakkor az energetikai követelményeknek is eleget lehet tenni.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

A homlokzatképzések elemzésénél a településközponti karakteren belül külön kell választanunk a hagyományos, egyszerűbb építészeti eszközökkel kialakított épületek homlokzatát, illetve a díszesebb, a polgári stílusjegyeket használó gazdagabb homlokzatformálástól.

Szulok településen elég magas számban láthatók az utóbbi épülettípusok, amelyek sok esetben a mai napig megőrizték eredeti formálásukat, anyaghasználatukat, építészeti jegyeiket.

Az épületek utcai homlokzata a településkép, az arculat szempontjából kiemelt jelentőségű. Új épületek tervezésénél is javasolt a meglévő, értékes épületek

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

homlokzatképzésének, arányrendszerének, a nyílástengelyek megfigyelés, annak alkalmazása.

Az utcai homlokzatképzés anyaghasználata során a természetes anyagok használatát javasoljuk, azokat az anyagokat, amelyekből a mai településképet adó épületek többsége épült.

A homlokzatszínezéseknél a természetes árnyalatú „föld”színek használata javasolt. A tetőfelületek anyaghasználatánál elsősorban az égetett cserépfedés alkalmazása javasolt.

ÉPÜLETRÉSZLETEK

A településen sok épület homlokzata őrzi még az eredeti részletképzéseket. A századforduló körül épült épületek többségénél különleges figyelmet fordítottak az épületek homlokzati arculatának megfogalmazására, amely a harmonikus arányrendszer, az átgondolt és pontosan megtervezett nyílástengelyek kiosztása, a színhasználat mellett a részletképzésekre is kiterjedt.

Nagy gondossággal jártak el a lábazati anyagválasztásnál, a lábazat magassági értékének az épület többi magassági méretéhez viszonyított megválasztásánál, a belmagasság és a nyílászárók méretének egymáshoz való illesztésénél, a tetőhajlásszög meghatározásánál, és a részletek kidolgozásánál.

Az épületek sajátos hangulatát, építészeti értékeit mindezek együtt alkották. Az épületek felújításánál fokozott figyelmet kell fordítani a fenti alkotórészek, így a részletek

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

megőrzésére is. Egy esetleges energiakorszerűsítési terv keretében mérlegelni kell, hogy a homlokzati részletképzések „elpusztítása” helyett inkább a padlás hőszigetelése, korszerűbb gépészeti megoldások előtérbe helyezése lehet a célravezetőbb annak érdekében, hogy az épület részletgazdagsága ne vesszen el.

A településen egyébként nem jellemző, hogy az aktív napenergia-hasznosítás eszközei közül a napelemek, napkollektorok átalakítanak a faluképet.

A jelenleg beszerezhető napkollektorok alkalmazásánál javasoljuk, hogy az épület geometriai adottságaihoz igazítottan kerüljenek megtervezésre a gépészeti kiegészítő eszközök. Vegyük figyelembe a környezeti adottságokat, az épületek egymáshoz viszonyított helyzetét is. A jelenlegi panelek részletképzései miatt (világos keretezés, sötét kitöltő-mező) nem lehet homogén felületet kialakítani, a napelemek látványa uralja az épület megjelenését, leterelve a figyelmet az épület építészeti értékeiről, részletképzéseiről.

Ezért az épület fő homlokzata helyett javasoljuk olyan felületek használatát, amelyek kevésbé exponáltak, ahol egységes geometriai felület használható, ahol pl. a tető vápaképzését nem kell panelekkel követni. Jó megoldás lehet a kerthasználatához kapcsolatosan a, kerti növényzettel befuttatott állványzatra szerelt napelemek elhelyezése, amely nem befolyásolja az utcaképet, ugyanakkor lehetőséget ad az alternatív energiafelhasználásra is.

További jó megoldás lehet – ha feltétlenül ragaszkodunk a napelemek, napkollektorok használatához – olyan panelek használata, amelyeknél a elemek egységes felülete képezhetnek, színükben, anyaghasználatukban egyaránt.

Jó megoldásként lehet még javasolni a talajra telepített, a község külső területeire telepített napelem-parkot, ahol közösségi szinten lehet megoldani a település napenergia hasznosítási igényeit.

Természetesen ennél a megoldásnál is fontos a tervezés, a körültekintő telepítés, hogy a tájban, az épített környezetben idegen elemként megjelenő látvány ne befolyásolja a település megszokott képét.

SZULOK

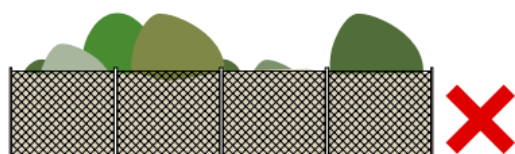
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

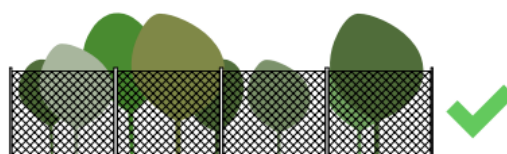
KERÍTÉSEK

Szulok hagyományos kerítései miatt is eltér az általánosságban meghatározott, elfogadott stílusjegyeitől.

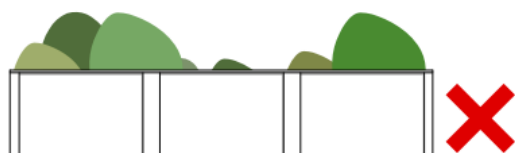
Új beépítéseknél általában az „áttört” kerítések létesítése javasolt, a helyi építési szabályzatok is ebbe az irányba terelik az építkezni szándékozókat. Szulokon még sok

Áttört kerítések nádszövettel való zárása nem megfelelő.

Teljesen áttört, drótfonatos kerítés.

A falszerű áttörés mentes kerítések nem elfogadhatóak.

Oszlopos kerítés 1/3-ad lábazat és 2/3-ad áttört résszel.

helyen felfedezhető a lakóépületeket összekötő tömör, falazott kerítés, amelyeket általában tömör, fa kapuk szakítanak meg, közöttük zömök pillérekkel. A későbbi átépítések során az anyaghasználat módosult, azonban a hagyományos gondolkodás nem. Sok helyen látható az a fajta nagytáblás betonkerítés, amelyet valószínűleg sorozatban gyártottak, és amely nemcsak Szulok településen, hanem a környező falvakban is felfedezhető. Ezeknek a kerítéseknek a formai jegyei, a tömör kerítések alkalmazása valószínűleg a kert használatának módja, a gazdálkodás módjára vezethető vissza. A hagyományos épületek között megjelenő tömör kerítések látványa meghatározó a falukép szempontjából, fontos környezeti elem, ezért fontos ennek a hangulatnak a megőrzése, az új építéseknel is mérlegelni szükséges, hogy indokolt-e az áttört kerítés alkalmazása.

A településre jellemző, hogy a fésűs beépítés ellenére a megszokottnál szélesebb telkek alakultak ki. A lakóépületek közötti utcafronti szakaszok lezárására épült kerítések

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

általában zömök téglapillérekkel falazottak, a kapuk sok esetben tömör deszkakapuk, de néhány helyen fennmaradtak a kovácsoltvas kerítések, kapuk.

Sok helyen látható a korábban valószínűleg elbontott kerítések helyén betonkerítés, amelynek lezárása, ritmikus függőleges, karcolt osztása emlékeztet az eredeti kerítés kialakítására. Anyaghasználata, formai megjelenése emlékeztet a századfordulón, a vasút megjelenéséhez köthető betonkerítésekre, amelyet tömegesen gyártottak. A településen is számos porta utcafronti lezárásánál alkalmazták ezt a megoldást, sőt a szomszédos településeken is – pl. Kálmánca – is előfordul.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

KERTEK

A település jelentős részét alkotó történeti településrész tudatos alakítás, fejlődése a tájba-illesztés a természetes környezethez alkalmazkodás elvei mentén alakult.

Az épített környezet, a lakó- és melléképületek, a kiegészítő gazdasági épületek telepítésénél is ezeket az elveket követték. Így alakultak ki a széles oldalkertek, amelyeket sok esetben gyümölcsfákkal, néhány sor szőlővel ültettek be. Néhány telken még ma is állnak az oldalkertbe, a szomszédos épület falával határos pincetorkok, amelyek általában a hátsókertben szoktak helyet kapni. A lakóépületek mögé, sorosan telepített gazdasági épületek mögötti telekrészt használták a veteményes telepítésére.

A településen az utcakép meghatározó építészeti elemei voltak a falazott kerítések, amelyeket zömök pillérek közé nyitott – általában deszka – kapukkal szakítottak meg.

Ezek a jellegzetes építészeti elemek - többnyire már átalakítva – ma is több portánál fellelhetők. Akad olyan példa is, ahol a módosabb lakóépület homlokzati architektúrája megjelenik a kerítés, a térfalzárás építészeti megfogalmazásánál is. A kapuk szinte kivétel nélkül átalakítottak, anyaghasználatuk is módosult.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

A leginkább jellemző anyaghasználat a terméskőlabazatra falazott tömör térfal és az azt megszakító deszka kapu.

KÖZTERÜLETEK

A település középső tengelyét alkotó patak és a környezete a telepítéstől kezdve környezetformáló erő volt. A zöldterület később több helyen beépült, már az első katonai térképi ábrázolás mutatja ennek tényét, a település déli részén ábrázol épületeket.

A patakmeder a mai településképeknek is a meghatározó eleme, fás, ligetes zöldfelülete sajátos értéke a településnek, amely rendszeresen karbantartott. A patakmeder hosszú vonalát időként keskeny gyalogos átjárók szakítják meg, amelyek közlekedési funkciójuk mellett lényeges hangulati elemei a zöldfelületnek.

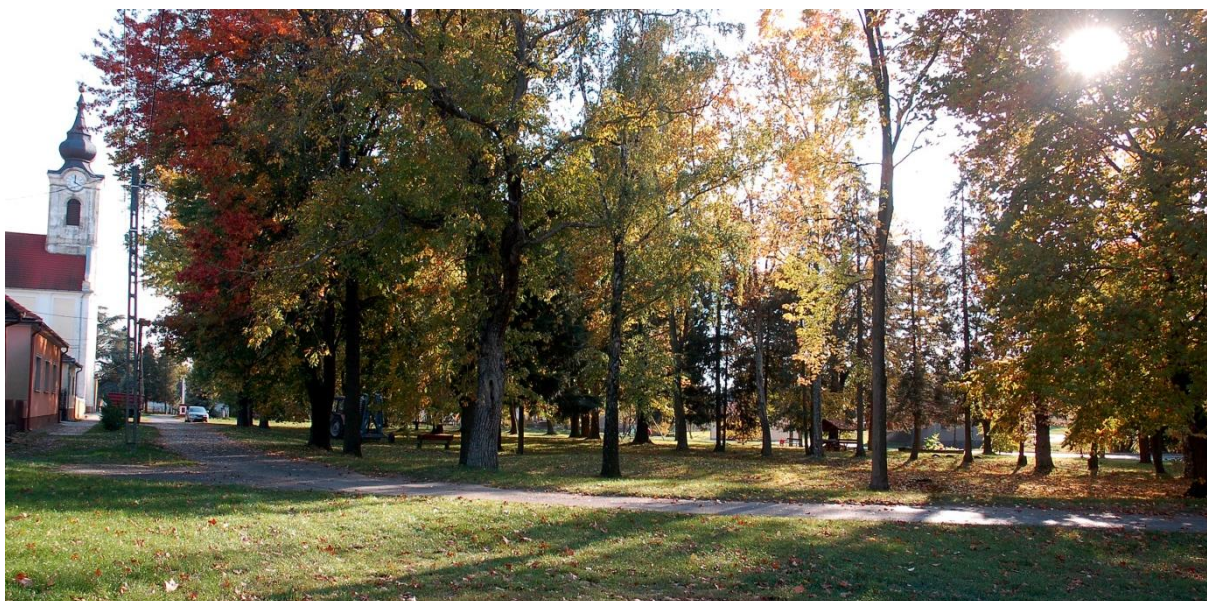
SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

TEMPLOM ÉS KÖRNYEZETE

A templom környéke alkotja a település központi részét, a nagy kiterjedésű zöldfelületnek nagyméretű fák adnak többlet hangulati értéket. A templom hosszanti tengelyére szervezett, a főközlekedési útvonallal merőleges gyalogosjárda egyenes vonalát a Szent Simon és Júdás Tádé szobraival díszített szakrális építmény szakítja meg.

SZULOK
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE
2017.

ELTÉRŐ ÉPÍTÉSZETI KARAKTERŰ TERÜLETEK ISMERTETÉSE,
AJÁNLÁSOK
KÜLTERÜLET,
TERMÁLFÜRDŐ TERÜLETE,
GAZDASÁGITERÜLET

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

ajánlások

A településtől dél-keleti irányban erdőkkel, gazdag növényállománnyal körbevett horgásztó található. A tó és környezete a központi településmagtól távolabb, izoláltan helyezkedik el. A település központi részébe, vagy a termálfürdő területébe történő integrálása jelenleg még egy esetleges üdülőterületi, vagy lakóterületi bővítés során sem indokolt. Az integráláshoz jelentős lakóterületi fejlesztési szándéokra is szükség lenne, azonban ez nem realitás, a település településfejlesztési koncepciójában sem szerepel.

A terület és környezete megfelelően karbantartott, igényes környezet a rekreációhoz, fejlesztésére, bővítésére vonatkozóan ajánlások megfogalmazása nem indokolt.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

TERMÁLFÜRDŐ TERÜLETE

A központi településrésztől déli irányban 1969-ben a próbafúrások nyomán termálvízre bukkantak. A területen kisebb fürdő létesült, körülötte üdülőépületekkel. Növényzettel, koros fákkal körülvett terület, épületeivel is illeszkedik a környezetéhez, annak ellenére, hogy a telekhasználat, az épületek formai kialakítása, anyaghasználata tekintetében is eltér a hagyományos építészeti karaktertől.

A település déli oldalához csatlakozva, attól azonban kissé izoláltan elhelyezkedő épületcsoport a településképi szempontjából nem meghatározó, azonban a építészeti megjelenése, telepítése miatt indokolt a külön karakterként történő kezelése.

A termálfürdő területének fejlesztése, esetleges bővítése esetén a meglévő, kialakult megjelenés (épülettömeg, anyaghasználat, telepítési intenzitás) megtartása indokolt.

A korábbi bővítési szándék felfrissítése esetén különös gonddal kell eljárni a terület beépítési paramétereinek meghatározásakor, hiszen a fejlesztésre szánt terület a főközlekedési úttengelytől nyugati irányban, a település déli „kapujában” kerülne beépítésre.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

Tekintettel arra, hogy a jelenlegi fejlesztési szándékok között egyelőre nem szerepel a fenti fejlesztés a beépítéssel, tömegformálással, anyaghasználattal kapcsolatban ajánlásokat megfogalmazni nem indokolt.

GAZDASÁGI TERÜLET

Szulok területének jelentős részét képező történeti településmaghoz északról kisebb, növényzettel körbevett terület –az egykori termelőszövetkezet területe - kapcsolódik gazdasági hasznosítással.

A gazdasági terület látványa nem meghatározó, a településképet nem befolyásolja. Az épületek formai kialakítása, anyaghasználata a funkcióhoz igazodik.

Amennyiben újabb településrészen kerül gazdasági-ipari terület kijelölésre javasolt a meglévő telepítés, struktúra, építészeti kialakítás, anyaghasználat megtartása., illetve a meglévőhöz igazítása.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

A területlehatárolásnál is megfelelő gondossággal kell eljárni, a történeti településrész kialakult látványát, arculatát az esetleges újabb beépítés ne befolyásolja.

Az épületek többnyire szoliter jelleggel kerültek telepítésre, anyaghasználatukra, építészeti stílusjegyeire a racionalitás jellemző. Településképi szempontból megjelenése az előbbiek és a telepen meglévő gazdag növényállomány miatt nem meghatározó, a történeti településmag építészeti értékeinek érvényesülésre nincs hatással. Külön karakterként való kezelése azonban indokolt.

Az északi településrészen meglévő területtel kapcsolatban jelenleg fejlesztési szándék nem ismeretes, azonban egy esetleges bővítés során a környezeti adottságokhoz - ideértve a jelenleg kialakult és beállt telepítést is –való igazodás legyen az elsődleges szempont. Amennyiben új épületek telepítésére kerülne sor, azok tömege, magassága ne haladja meg a jelenlegit.

SZULOK
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE
2017.

JÓ PÉLDÁK
ÉPÜLETEK,
ÉPÜLETRÉSZLETEK

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

A település az utóbbi évtizedekben az építészeti kultúrában tapasztalható változások, sokszínűség ellenére is megőrizte eredeti karakterét, arculatát.

A meglévő épületek felújításánál az épületek tömegarányai általában nem módosultak, a településen számos épületnél fellelhető a módosabb, polgári épületekre jellemző gazdagabb homlokzatszíntések, motívumok továbbra is díszei az épületeknek, a tulajdonosok értéként kezelik a meglévő épületek eredeti megjelenését.

Az utóbbi évtizedekben viszonylag kevés új épület épült, a foghíjak beépítésénél a meglévő telekstruktúrához igazodik az új épület telepítése, a tetőidom és az anyaghasználat.

A településszerkezet, a településképp meghatározó elem, az utcák légtérarányai nem módosultak, a viszonylag alacsony számú új épület, átépítés alkalmazkodott környezetéhez.

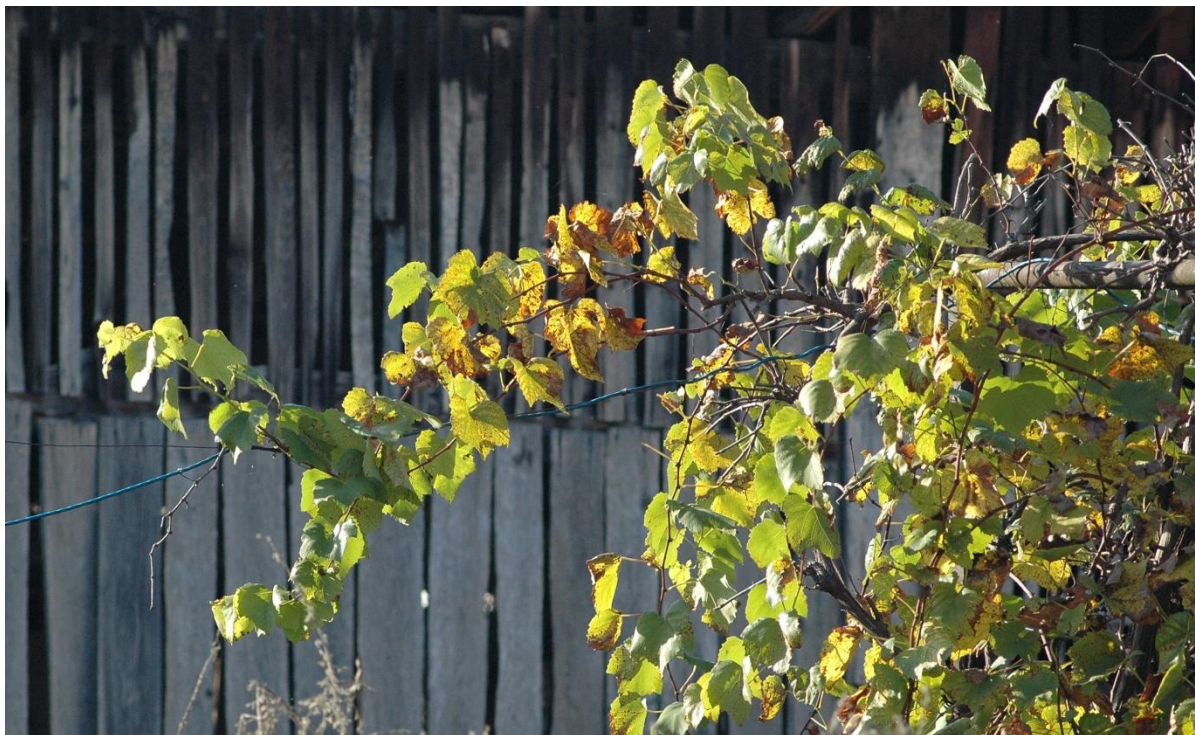
A meglévő épületeknél dicséretes, hogy a település építészeti értékeit a tulajdonosok tiszteletben tartják, a felújítások során megőrzik, új építéseknel átmentik azokat.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

Az új épületek tömegformálásánál, telepítésénél is elsődleges szempont a környezethez, a hagyományokhoz való illeszkedés. A '70-es években tapasztalható fellendülés Szulokon is éreztette hatását, több régi épület helyén új lakóépület épült. Mára ez a folyamat lelassult, az utóbbi években nagyon kevés új épület épült.

A régi épületek helyén épült lakóházak többnyire az utcával párhuzamos tetőgerinccel, nyeregtetővel épültek, általában emeletráépítéssel, vagy tetőtér-beépítéssel.

Az épületek tömegképzése, arányai azonban nem befolyásolták a meglévő utcaképet. A kellemes légtérarány, a kialakult utcakép továbbra is megmaradt.

Egy település építészeti megjelenésénél a tömegformálás, a légtérarány mellett nagyon fontos az anyaghasználat.

Szulok település épületállományának többségét az 1920-30-as évek idején épült házak adják, amelyek építésénél hagyományos anyagokat használtak. A lábazatok általában kőből készültek, a falak vegyes falazatok voltak, a tetőfedés cserépfedés, a nyílászárók fából készültek.

A településképi mai megjelenésénél is a hagyományos anyagok dominálnak, néhány esetben azonban – többnyire az energetikai korszerűsítések során – a hagyományos anyaghasználat háttérbe szorul.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

ÉPÜLETRÉSZLETKÉPZÉSEK

A földszintes lakóépület telepítése, tömegarányai, anyaghasználata a település építészeti értékeit használja az új épület tervezésénél, kivitelezésénél.

Utcai kerítése ugyan nem másolja, de idézi a faluképre korábban jellemző tömörkerítések kialakítását, azonban anyaghasználata egyszerű szerkesztése miatt illeszkedik az utcaképbe. A deszkakapu és a sövény a tradicionális kerítések, a régi utcakép hangulatát idézi.

A kerítések részletképzései sok helyen megmaradtak. A kerítések anyaghasználatánál szívesen alkalmazták a természetes anyagokat (terméskő, téglá, fa fém). Viszonylag kevés portánál figyelhető meg kovácsoltvas kerítés. A közterült felőli kerítéseknél korábban már említett, az archaikus formákra és anyaghasználatra emlékeztető kerítések jellemzőek. Meghatározó elmei az utcaképnek, a település mai látványának.

SZULOK
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE
2017.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

Az új beépítéseknél nem jellemző, hogy egy összefüggő nagyobb terület bevonásával, vagy a meglévő – esetleg elavult – épületállomány elbontása után felszabaduló – terület felhasználásával épüljenek új épületek. Inkább a foghíjak beépítésével alakul át a megszokott utcakép, azonban az új beépítéseknél a kialakult légtérarányok, a látvány nem változik még annak ellenére sem, hogy az épületek homlokzatmagassága, tetőfelületének nagysága növekedik.

Az utcafrontra telepített növényzet harmonikus látványt ad az új beépítésekkel „átalakult” településrésznek.

A tetősíkok, az oromfalak homogenitása is hozzájárul a kedvező utcaképhez.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

A magyarországi települések egyik meghatározó eleme a lakóépületek – általában – déli homlokzata előtt végigfutó tornácok látványa. Funkcionális szerepük mellett fontos arculati elemek. Formai kialakításuk, részletgazdagságuk a különböző tájegységek szerint eltérő lehet, azonban településeken belül is megfigyelhetők az anyaghasználatukban, részletképzésükben eltérő kialakításuk.

Szulok lakóépületeinek telepítése követi a hagyományokat, a patakmederhez igazított közlekedési tengelyekre felfűzött telkek kelet-nyugat hossztengetyűek, déli tájolásúak. Azonban a lakóépületek többsége az utcafronttal párhuzamos kialakítású, így a tornácok csak azoknál az épületeknél kerültek alkalmazásra, ahol a lakóépület telepítése eltért a szokásostól. A tornácok általában falazott pillérekkel épültek, igényes, részletgazdag kialakítással. Érdekes azonban, hogy az ettől eltérő tájolású épületeknél is jellemző volt a tornác, de ott a melléképületek előtt futott végig a karakteres építészeti elem, mivel a melléképületek már a telkek északi hossztengetyűre épültek.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

ÉPÜLETDÍSZEK

Néhány lakóépületnél a hagyományos építészeti díszítőelemeken túl megfigyelhetők az ablakok nyílástengelyében a zárókőhelyére illesztett kerámiadíszítés, a mives kerámia padlószellőző rácsok, a csatornáknál finoman kidolgozott csatornakampó alkalmazása. Értékes díszítőelemei a homlokzatnak, a harmonikus egységet, esztétikai látványt adó utcai homlokzatnak fontos, odatartozó elemei.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

UTCÁK

Szulokon az utcák településszerkezeti ereje mellett fontos adottság a településtengelyét alkotó patak és zöldterületi környezete. A településen végighaladva elsősorban ez az adottság, illetve a tágas légtérarányok, a sok zöld, a porták elé ültetett gyümölcsfák látványa határozza meg a szemlélődőben kialakuló képet.

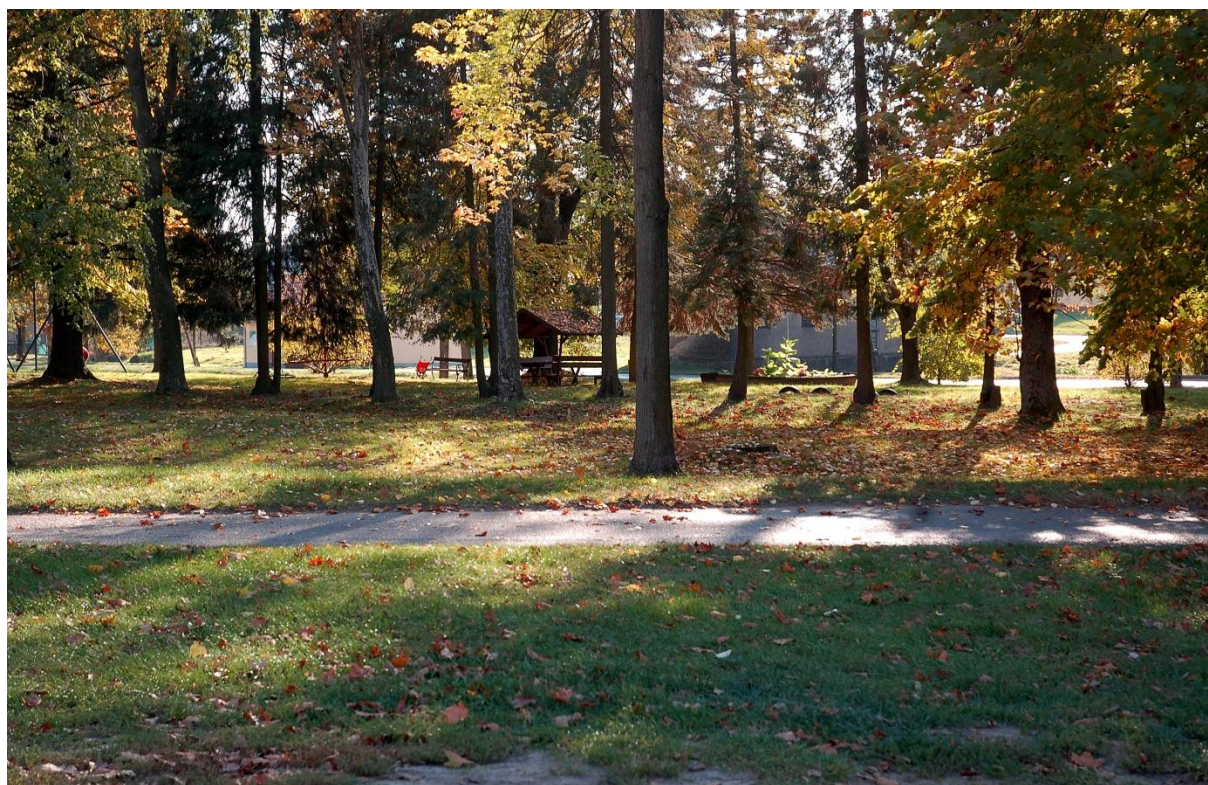
A mai falukép jelentősen átalakult, de nemcsak az épületek részletképzései, anyaghasználata, az átépítések, átalakítások miatt, hanem a települést behálózó légvezetékek, villanyoszlopok és a közműellátáshoz kapcsolódó szerelvények, transzformátorházak miatt.

Ideális az lenne, ha a vezetékek a földbe süllyesztve kerültek volna eredetileg is kialakításra. A beruházás magas költségvonzata, a különböző szolgáltatók „megtelepülése” a már meglévő infrastruktúrán ellehetetleníti azt a megoldást, amellyel az eredeti településképet visszaállítható lenne.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK

A közparkok kialakításánál a természetes állapothoz való igazodást, a használatuk érdekében szükséges minimális beavatkozást javasolunk, az utak, közlekedő felületek burkolatválasztásánál a természetes anyagok használatát javasoljuk. A manapság nagyon elterjedt beton „térkövek” kiválasztásánál a minőségi szempontok dominálnak.

A természetes anyagok kopása, öregedése teljesen más arculatot ad a köztereknek, közparkoknak, mint a beton felületek látványa.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

ÁRNYÉKOLÓK

A délre tájolt hagyományos épületek esetében az épületek árnyékolását a tornácok biztosították, amelyek télen az alacsony hajlásszögben érkező napsugarakat beengedték a belső helyiségekbe, nyáron pedig megfelelő árnyékolást biztosítottak. Szulokon az épületek többsége az utcafrontra tájolt, így a keletre és nyugatra fordított homlokzatokon nem volt értelme ennek az építészeti eszköznek az alkalmazása. Néhány épület az északi oldalhatáron áll, homlokzata délre néz. Ezeknél az épületeknél szinte kivétel nélkül mindig tornácos kialakítással épült meg a déli homlokzat, amelyre részletképzéseiben is rendkívül gazdag szép példákat láthatunk. Javasoljuk megtartásukat, új épületek tervezésénél is a korábbi szerkesztési, tömegformálási elvek újragondolását.

A településközpontban álló hosszhomlokzatos, tornácos épület gyönyörű példája az ilyen szemléletű értékképzésnek. A finoman díszített körpillérekkel tagolt tornác – az átlagos gyakorlattól eltérően – nem került beüvegezésre, az árnyékolást a tornác elé ültetett, a tornácra futtatott szőlő biztosítja, amely nyáron kellemesen kondicionálja, hűsíti a levegőt, télen pedig beengedi a napsugarakat.

Szulokon az épületek többségénél az ablakok árnyékolására, az utcai nyílászárók védelmére állítható, lamellás nyitható-zárható zsalugátereket alkalmaztak. Funkcionális szerepük mellett fontos részét képezik az épület egységes megjelenésének, értéket jelentenek.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

A szaluk árnyékoló szerepük mellett a nyílászárók védelmére is szolgáltak, meghosszabbítva ezzel élettartamukat.

Új épületek építésénél, a meglévő bővítésénél is javasoljuk a fenti elvek mérlegelését, alkalmazását.

SZULOK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017.

FORRÁS

SZULOK ÖNKORMÁNYZATA

www.szulok.hu

Tel./Fax.: 82/488-029; 488-030

7539 Szulok, Szabadság tér 1.

Polgármester: Hengerics József

Települési főépítész: Gyivicsán Zoltán

KÉSZÍTETTE: Balázs Péter
okl. építészmérnök,
műemléki érték dokumentálása szakterületen szakértő (21-0349)
7635 Pécs, Vizes dűlő 11.
20-371-80-36

szöveg: Balázs Péter, Sónyák József építész, közigazdász

fotó: Sónyák József

borító

építészeti útmutató ábrái:

Kiss Luca

Novák Sándor

Weiskopf András

betűtípus: Candara

Készült Szulok Önkormányzata megbízásából ajogszabály alapján

Minden jogot fenntartva:

Pécs, 2017. november 30.

SZULOK
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE
2017.

